

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Eesti Arhitektide Liit
info@arhliit.ee

Meie: 17.10.2025 nr 62

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mk.m.ee

Kompetentsikeskus
kompetentsikeskus@list.mk.m.ee

Riigi Tugiteenuste keskus
info@rtk.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPIKoja) pöördumine seoses avaliku ruumi ligipääsetavusega

Eesti Puuetega Inimeste Koda on pühendunud sellele, et ühiskonnas peetavad arutelud, tegevused, ruum ja hooned oleksid võimalikult kaasavad ning ligipääsetavad kõigile, sealhulgas puuetega inimestele, kes vajavad ligipääsetavuse erilahendusi.

EPIKoda nõustub, et avaliku ruumi edendamise ja kaasatuse osas on tehtud olulisi samme, kuid soovime siiski välja tuua mõned kitsaskohad, mis tõstaksid 11.septembril toimunud avaliku ruumi teemalisel arutelul. Arutelul tõdeti, et linnaruumi ja keskvaljakute projektid jätkuvad lähiaastatel, mistõttu on oluline käsitleda ligipääsetavuse ja kaasamise teemasid süsteemselt ja õigeaegselt.

Arutelu alguses ei osatud täpselt sõnastada, mis on avalik ruum. Küsimus „Kelle jaoks on avalik ruum?“ jäi lahtiseks. Näiteks esmajooneliseks võetud Rakvere keskvaljak, mida toodi esile kui eeskujuna, kuid mis tegelikkuses ei vasta takistustevaba liikumise põhimõtetele (samuti Võru, Valga, Kärkla, Põlva jt keskvaljakud) ega anna suunda väljaku ületamiseks kätte ka nägemispuudega inimestele (nt Tallinn, Tõrva, Rakvere, Võru, Pärnu jpt). Samuti on osade valjakute kasutamine toonud kaasa igapäevaseid valjakutseid liikumisabivahendite kasutajatele (ratastool, lapsevanker jt). Materjalide valik, liikumisteed ja lahendused ei tohi välistada liikumisabivahendiga inimesi, eakaid ega teisi puudega kasutajaid.

Avalik ruum peab olema mõeldud laiemale avalikkusele, mitte üksnes esteetiliste või professionaalsete eesmärkide realiseerimiseks. Kvaliteetne arhitektuur peab olema lisaks ilule ka

kasutajasõbralik ja ligipääsetav erinevatele kasutajatele. Avaliku ruumi loomisel tuleb kaasata kogukondi, sh puuetega inimeste organisatsioone, juba planeerimise varajases faasis – oluline on mõista puuetega inimeste erinevaid vajadusi ja elatud kogemust ning mõista, et kvaliteetse avaliku ruumi tagamine on inimeseks olemise juures seotud väärikuse, kuuluvuse ja iseseisvusega keskkondade kasutamisel.

Näiteks mootorsõiduki-vaba kultuur ei toeta puuetega inimeste vajadusi, vaid vähendab liikuvusvõimalusi. Neid vajadusi tundes oleks linnaväljakute äärtes juba täna olemas nii tähistatud parkimiskohad kui juhteed ja kombatavad alaplaanid.

Eesti Arhitektuuripoliitika (2002) sätestab, et riik vastutab elukeskkonna eest ning kvaliteetne elukeskkond on igaühe põhiõigus. Ruumiloomel on sotsiaalne mõõde: see peab olema nii esteetiline, funktsionaalne kui ka kaasav. EPIKoja kogemus näitab, et luues lahendusi puuetega arvestavalt pakutakse võimalusi ka teistele ühiskonnagruppidele.

Üritusel ütlesid mitmed arhitektid, et nad ei olnud saanud oma tööle sisulist tagasisidet. Tekkis küsimus, kas MKM ja Ühtekuuluvuspoliitika fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus, RTK või keegi kolmas on edastanud [kogutud tagasiside](#) Eesti Arhitektide Liidule ja kas liit on seda oma töös arvesse võtnud? Kasutajakogemuste süsteemne kogumine ja analüüs aitab seada eesmärgi ja vältida takistuste juurde loomist.

EPIKoja ettepanekud edasiseks aruteluks:

- luua süsteemne mehhanism kasutajate tagasiside kogumiseks ja arvestamiseks varajases projekteerimisfaasis ning tagada kogutud info õigeaegne edastamine;
- määratleda Eesti Arhitektide Liidu roll avaliku ruumi loomes laiemalt ehk kaasamine ja sotsiaalne vastutus peavad olema projekteerimise lahutamatu osa.

Oleme valmis koostööks ja oma ettepanekute täpsemaks selgituseks koostöös oma võrgustiku organisatsioonide ja puudega inimestega. Edasiste arutelude ja kohtumiste kokkuleppimiseks palume võtta ühendust EPIKoja ligipääsetavuse alase huvikaitse nõuniku Mari Puuramiga (mari.puuram@epikoda.ee).

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Ligipääsetavus on keskse ja olulise tähendusega, et puudega inimesed, nende lähedased ja ka paljud teised sihtgrupid saaksid meie ühises ruumis ja hoonetes end turvaliselt ja oodatuna tunda ning iseseisvalt liikuda, ühiskonnaelus osaleda, teenuseid tarbida. Teeme koostööd, et see päriselt nii oleks.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)
Maarja Krais-Leosk
tegevjuht

Mari Puuram
Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik
mari.puuram@epikoda.ee
tel +372 5401 0437